

Ryzyko i niebezpieczeństwa nurkowania: postrzeganie kontra rzeczywistość

Mimo, że organizacje szkolące nurków uwzględniają w swoich programach szkolenia rozwijanie świadomości ryzyka w nurkowaniu rekreacyjnym, wypadki się zdarzają. Niedawno badacze i partnerzy DAN przeprowadzili badanie, aby dowiedzieć się, czy dodatkowe kampanie i programy szkoleniowe są potrzebne do podnoszenia poziomu bezpieczeństwa w nurkowaniu. Zamiast skupić się na rzeczywistych niebezpieczeństwach, autorzy badali, **jakie rodzaje ryzyka są kojarzone z nurkowaniem**. Wyniki tego badania zostały opublikowane w piśmie "Frontiers of Psychology" w marcu 2018 roku.

W badaniu analizowano postrzeganie bezpieczeństwa w nurkowaniu z punktu widzenia nurka oraz z punktu widzenia centrum nurkowego. Celem badania było przede wszystkim znalezienie rozbieżności między tymi dwiema opiniami. Dodatkowo po analizie wyników zaproponowano przeprowadzenie programów bezpieczeństwa i sesji szkoleniowych nawiązujących do zebranych danych.

Dane do badania pochodziły z pytań w kwestionariuszu, na które odpowiedzi udzieliło 3766 nurków w Europie i 91 centrów nurkowych we Włoszech. Pytania dotyczyły aspektów bezpieczeństwa, które powinny być zachowane w każdym centrum nurkowym (np. doświadczenie pracowników, ubezpieczenie centrum nurkowego, jakość wypożyczanego sprzętu), czynników, które wpływają na wybór partnera nurkowego (np. poziom certyfikacji, wiek, doświadczenie, kondycja fizyczna), znaczenia różnych elementów sprzętu (np. noża, komputera nurkowego, latarki) i czynników postrzeganych jako ryzyko dla nurków (np. zmiana pogody, awaria sprzętu, zatrucie gazem, utonięcie).

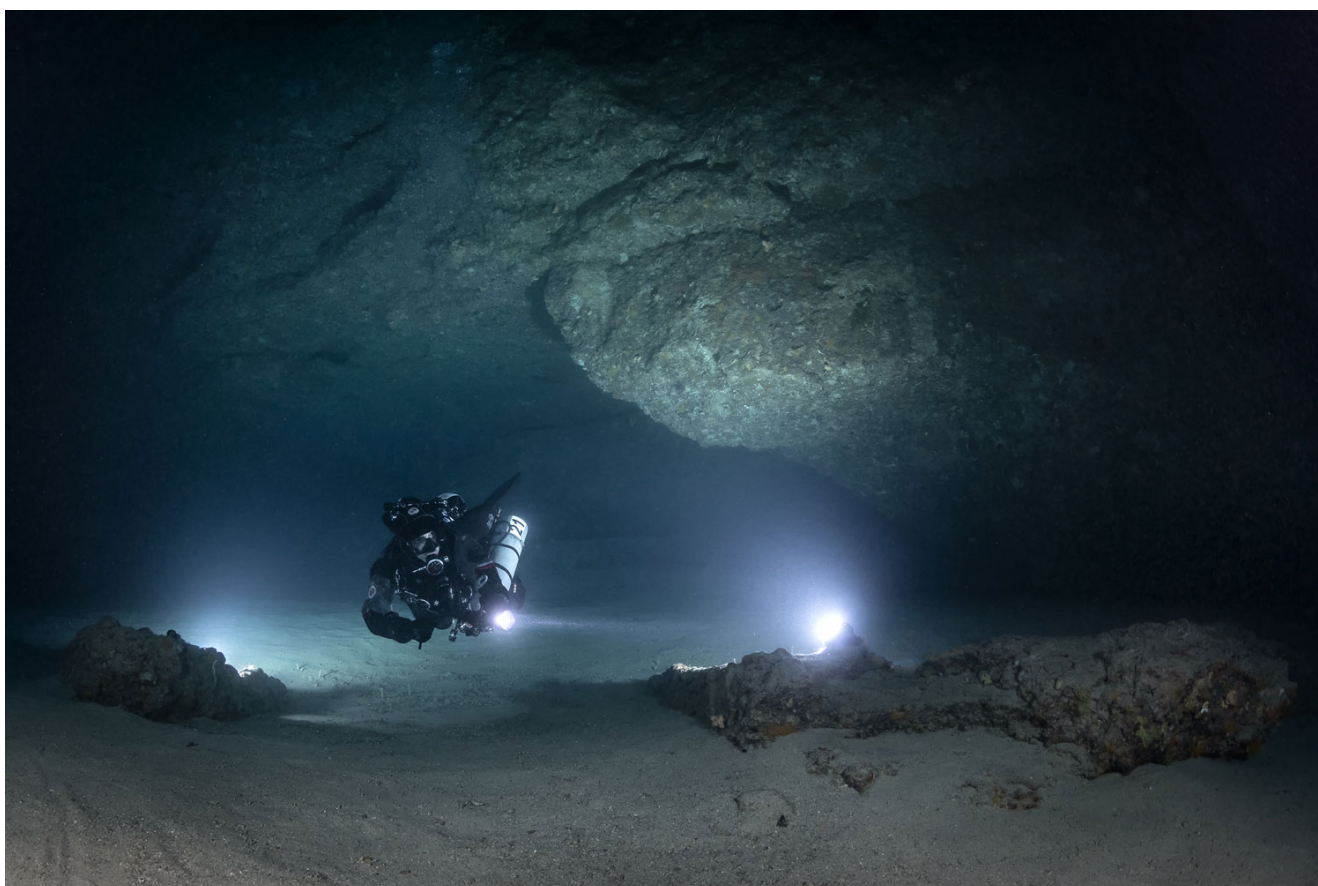
Zebrane dane pokazują, że zarówno nurkowie jak i centra nurkowe przywiązują dużą wagę do zachowania bezpieczeństwa, ale równocześnie lekceważą pewne rodzaje ryzyka. Główny wniosek z badania jest taki,

że poważne niebezpieczeństwa, z których ani centra nurkowe, ani nurkowie nie do końca zdają sobie sprawę powinny zostać przedstawione nurkom i/lub centrom nurkowym podczas szkoleń lub specjalnych kampani.

Po analizie danych z badania autorzy polecili dwa programy, które mają pomóc w promocji kultury bezpieczeństwa wśród nurków rekreacyjnych i centrów nurkowych. Pierwszy z nich - **Hazard Identification and Risk Assessment (HIRA) [Identyfikacja zagrożeń i ocena ryzyka]** to inicjatywa DAN, która ma na celu przekazanie centrom nurkowym wiedzy niezbędnej do obniżenia ryzyka w firmie. Drugi program - **Diving Safety Officer (DSO)** został stworzony, aby szkolić osoby nadzorujące przestrzeganie HIRA.

Według centrów nurkowych i samych nurków elementem sprzętu zapewniającym największe bezpieczeństwo jest komputer nurkowy.

Podczas analizy dwóch opisanych powyżej punktów widzenia, badacze znaleźli pewne podobieństwa. Na przykład podczas oceniania bezpieczeństwa usług oferowanych przez centrum nurkowe, zarówno centra nurkowe jak i nurkowie stwierdzili, że bliskość komory dekompresyjnej nie ma dużego znaczenia. Jeśli chodzi o partnerów nurkowych, centra nurkowe i sami nurkowie ocenili, że najmniej ważne czynniki to: płeć, wiek i członkowie rodziny. Według centrów nurkowych i samych nurków elementem sprzętu zapewniającym największe bezpieczeństwo jest komputer nurkowy. Autorzy badania zalecają, aby programy szkoleniowe były zgodne z takim postrzeganiem sprzętu - na przykład kursy nurkowe powinny zawierać więcej informacji na temat ogólnego używania komputera.

Między tymi dwoma punktami widzenia występowały również ciekawe rozbieżności. Według centrów

nurkowych rekomendacja instruktora nurkowania powinna być jednym z najważniejszych czynników, który decyduje o znalezieniu odpowiedniego partnera nurkowego na łodzi. Jednak nurkowie ocenili rekomendację instruktora jako mniej ważną od innych czynników. Centra nurkowe stwierdziły, że największe ryzyko w nurkowaniu stanowi choroba dekompresyjna, utonięcie lub wypadki z udziałem łodzi – były to również jedne z pięciu najczęstszych wypadków, które zdarzyły się w centrach nurkowych. Chociaż nurkowie zgodzili się, że ryzyko wystąpienia choroby dekompresyjnej jest wysokie, mieli również duże obawy przed awarią sprzętu. Na ostatnim miejscu listy niebezpieczeństw u nurków znalazły się zagrożenia ze strony organizmów wodnych i utonięcie. Wspólne postrzeganie choroby dekompresyjnej jako czynnika wysokiego ryzyka sprawiło, że autorzy zasugerowali potrzebę opracowania kampanii bezpieczeństwa skupionej na zapobieganiu chorobie dekompresyjnej. Na początku autorzy sugerowali stworzenie kursów na temat niebezpiecznych organizmów morskich i pierwszej pomocy w przypadku spowodowanych przez nich urazów. Jedną z najbardziej widocznych rozbieżności był fakt, że liczba wypadków, które widzieli nurkowie była o wiele większa niż liczba raportów z wypadków. Autorzy zalecili, aby pomóc centrom nurkowym w zgłaszaniu raportów z wypadków.

Interesującym aspektem tego badania był fakt, że uczestnicy (którzy sami się zgłosili) byli w większości doświadczonymi nurkami. To mogło mieć wpływ na bezstronność danych – doświadczeni nurkowie widzieli więcej niebezpiecznych sytuacji, przez co być może podejmują mniejsze ryzyko. Autorzy podkreślili, jak ważne jest dla kursantów zrozumienie analizy wyników tego badania, abyśmy mogli stale zwiększać bezpieczeństwo nurkowania. Dane byłyby dokładniejsze, jeżeli odpowiedzi na pytania w kwestionariuszu zostałyby udzielone przez nurków na różnych poziomach wyszkolenia.

Chociaż nurkowie zgodzili się, że ryzyko wystąpienia choroby dekompresyjnej jest wysokie, mieli również duże obawy przed awarią sprzętu.

Chociaż jest to jedno z pierwszych badań dotyczących podejścia i postrzegania zagrożeń w nurkowaniu, wyniki pokazują, że te informacje mogą okazać się przydatne, jeśli chcemy sprawić, aby nurkowanie rekreacyjne było jak najbezpieczniejsze dla wszystkich uczestników.

OPIS PROJEKTU

To badanie zostało ufundowane przez projekt Green Bubbles RISE, H2020-MSCA-RISE-2014. Projekt otrzymał fundusze z programu badawczego i innowacyjnego Unii Europejskiej Horizon 2020 zgodnie z umową o stypendium Marii Skłodowskiej-Curie nr 643712. Ten artykuł przedstawia tylko opinię autora. Agencja Badawcza (Research Executive Agency) nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji zawartych w tym artykule.

ODNIESIENIA

["Safety Priorities and Underestimations in Recreational Scuba Diving Operations: A European Study Supporting the Implementation of New Risk Management Programmes \[Priorytety i niedocenywanie kwestii bezpieczeństwa w nurkowaniu rekreacyjnym: Europejskie badanie wspomagające wprowadzenie nowych programów zarządzania ryzykiem\]"](#) *Frontiers in psychology* 9 (2018): 383.

Serena Lucrezi¹, Salih Murat Egi^{2,3}, Massimo Pieri², Francois Burman^{4,5}, Tamer Ozyigit³, Danilo Cialoni², Guy Thomas², Alessandro Marroni² oraz Melville Saayman¹

¹*Tourism Research in Economics, Environs and Society, [Badanie turystyki w ekonomii, środowisku i*

społeczeństwie], North-West University, Potchefstroom, RPA, ²DAN Europe Dział badawczy, DAN Europe Foundation, Roseto degli Abruzzi, Italy Włochy, ³Dział inżynierii komputerowej, Galatasaray University, Istambuł, Turcja, ⁴DAN RPA, Midrand, RPA, ⁵DAN USA, Durham, NC, Stany Zjednoczone.